

PAVERGTŲ TAUTŲ MINĖJIMAS

(Bendri įspūdžiai)

Nerašysiu, kas ir ką kalbėjo. Tikiu, kas kitas apie tai parašys. Norėčiau tik su skaitytoriais pasidalinti įspūdžiais, kuriuos Pavergtų Tautų minėjime patyriau, — ką mačiau ir girdėjau. Atvykus į Grant parką 1 val. jau didelis orkestras grojo maršus. Orkestrantai pasirengę mėlynomis uniformomis, plačiomis kepurėmis. Truputį po 2 val. prasidėjo įvairių tautų paradai. Tautos buvo suskirstytos pagal anglų kalbos abėcėlę. Tokia tvarka ir pradėjo paraduoti. Pirmiausia albanai. Jų žygiavo kelios dešimtys asmenų, — suaugusių ir vaikų. Tautiniai rūbai nebuvo apsirengę, bet vyrai dėvėjo aukštus į vir-

šų susmailintas kepurės. Baltgudžių — gana didelė grupė. Daugumoje tautiniai rūbai apsirengę. Ypač vyrai su išsivinėtais marškiniais gražiai atrodė. Kazokai — keletas jų buvo kazokiškais rūbais apsirengę. Plačiomis rudos spalvos palaidinėmis, mėlynomis "galife" keletais su raudonais kantai. Šiltomis apskritomis kepurėmis su raudonu dugnu ir išsivinėjimai. Be to, ilgais auliniais batais apsiavę. Jų buvo gana didelis skaičius. Jiems praeinant, vienas visai senas su dideliais nustumkustais, kaip Taras Bulbos ūsais, replikavo: "Kazaki, gdie vaši saški?" (kazokai, kur jūsų kardai?). Iš praeinančių atsa-

kė: "Tankami bolševickuju zmieju budem ubivat" (tankais bolševikinę gyvatę mušime).

Kroatų gana didelė grupė, beveik visi tautiniai rudai gelsvos spalvos rūbais apsirengę. Kubiečiai — taip pat nemaža grupė. Jų tarpe matėsi keletas negrų. Keturi nešė didelę gulsčią vėlavą. Čekoslovakų neperdidelė grupė, bet tautiniai rūbai labai puošnūs. Rytinės Vokietijos vokiečių neperdidelė grupė nešė keletą plakatų, reikalaujančių laisvės visai Vokietijai. Viename plakate buvo užrašas: "Denkt an Berlin".

Estų nemaža grupė, ypač daug jaunimo tautiniai rūbai apsirengusio. Vengrų — didelė grupė. Ypatinai iš visų pražygiavusių išsiskyrė savo puošniais tautiniais rūbais. Neįvyrai ejo su ant švarkų išsivinėtomis pynėmis. Latvių didelė grupė. Daugumoje tautiniai rūbai apsirengę. Vėlavą nešė aukšto ūgio vyrai. Šalia jo žygiavo su plakatu, reikalaujančiu Latvijai laisvės, mažo ūgio vešliais žilais ūsais senukas, — tikras latviškas ūkininkas.

Lietuviai. Baisu. Tiesiog gėda, didžiausia gėda ką nors ir rašyti. Štai kiek lietuvių paradavo: Juozas Mockevičius nešė tautinę vėlavą. Don Varno posto 5 vyrai nešė savo vėlavą. Septynios senyvo amžiaus tautiniai rūbai apsirengusios civiltetės ir... vienas vyras civiliais rūbais apsirengęs. Leiskit paklausti: Koks velnias mus apsedo? Juk kaip tik nieko nekaičiuojanti proga pademonstruoti lietuvių tautos troškimą, reikalaujantį Lietuvai laisvės ir nepriklausomybės. O mes... sabotojame. Paskendę partinėse rietensose ir į jas dar giliau brenname. Savo tautos reikalais pliauskiami tik liežuviais. Galima būtų daug klausimų statyti, bet neapsimoka, per daug skaudu. Tiesa, mačiau kuniga Benediktą Sugitą visur esantį ir šį kartą paraudusį — su prakaitavusį, susirūpinusį vaikščiojantį iš vieno į kitą galą. Matyti ir jis vargšas ieškojo lietuvių grupės. Praeinęs kažkoks aukšto ūgio Antanas riktelejo Jonui: "Važiuojam jau namo, o tai dar kas nors pamatys, kad ir mes Mikužiūtės paklausim"...

Tuoju kilo klausimas. Kogi tas partinis idiotas iš Mikužiūtės nori? Mergina čia gimusi, čia augusi, čia mokslus baigusi, visa siela Lietuvos reikalais rūpinasi. Reikėtų tik džiaugtis. Oi, vargas, vargas... Užgirdęs lietuviškai kalbant, priėjęs iš švenčių kilimo baltgudis, gražiai lietuviškai kalbėdamas, klausia: "Tai ką, broliai lietuviškai, visai susibankrutijote. Jūsų grupė viena iš mažiausių ir neįspūdingiausių". Teisybę jis sakė ir tikrai klausant baltgudžio pasidarė ir skaudu ir grandu.

Lenkai — daug mažų mergaičių tautiniai rūbai aprenęti. Nemažai jaunimo ir senesnio amžiaus žmonių. Be to dar, jų pražygiavo didelis aukštos lieknos moters vedinas, daugumoje janyū mergaičių orkestras. Orkestrantės — pasipuošusios "admirališkomis" raudonos spalvos, įvairiais blizgučiais papuoštomis uniformomis. Bendrai lenkai gražiai pasirodė. Ukraiņiečiai, — jų didžiausia grupė su savo dideliu orkestru ir keliomis grupėmis įvairiomis spalvomis apsirengusių skautų pražygiavo. Be to, didelis skaičius civiliais rūbais apsirengusių ejo. Jų buvo didžiausia grupė. Po jų sekė latviai. Paskutinieji žygiavo nešdami didelį plakatą, reikalaujantį laisvės Albanijai, Bulgarijai, Čekoslovakijai, Vengrijai, Estijai, Lenkijai, Latvijai, Lietuvai ir Jugoslavijai. Be kitokių, dar buvo nešamas didelis plaktas su angliškų užrašu "komunizmas žudo laisvę". Per plakato vidurį nupieštas didelis kruvinas durtuvas. Kas liečia lietuvius, tai publikos tarpe vargiai ar būtų buvę galima ke liolika suskaičiuoti...

Stasys Juškėnas

Rasinės riavės Chicago Lawndale apylinkėje vis dar nėra pilnai sustabdytos. Riavės kilo ryšium su negro jaunimo nušovimu. Nors ir nėra žinoma, kas tą jaunuolį nušovė, bet negrų pauglių gaujos ėmė siausti apylinkėje ir užpildinėti baltaodžius. Policija bando tą gaują suvaldyti. Šioje nuotraukoje parodomasis vienas tos gaujos narys, kurį policija suėmė.

Čikagiečiai ruošiasi parodai

Ateinančių savaitę McCormick Rūmuose bus atidaryta tarptautinė paroda. Praeitą savaitę 4,000 dailidžių, mūrinių, elektros mechanikų ir didelę daugybę kitų specialistų pradėjo paruošiamuosius darbus.

Tarptautinę parodą atidarys ateinančių antradienį. Ji tęsis 17 dienų, iki rugpjūčio 10 dienos. Parodoje bus 27 dideli įvairių valstybių paviljonai. Iš viso bus 75 vietos. Visa paroda užima 300,000 ketvirtainės pėdas, kurose bus išstatyti daugelio kaštų gaminiai.

Pirmom keturiom dienom parodon bus įleidžiami tik tai pirkejai. Chicago suvažiuos daugybė piklių, kurie ruošiasi užpirti parodoje išstatytus produktus. Šiaip čikagiečiai galės įeiti į parodą tik po 5 val. vakaro. Vėliau, kai pirkejai paliks savo užsakymus, tai žmonės galės įeiti į parodą 11 val. ryto.

Tvirtinam, kad didoką vie-

tą pasiskyrė rusų apsuptas Berlynas. Berlyniečių paviljone yra didelis besisukęs žemėlapis, kuris atvykusiems rodyt visus kelius, kuriuos kontroliuoja rusai. Atvykusiems bus pakartota Berlyno mero Brandt kalba.

Amerikiečių paviljone įdomiausias dalykas bus Bell Telephone bendrovės telefonu pasikalbėjimas su mėnuliu.

Lietuviai taip pat ruošiasi savo paviljonui. Tvirtinama, kad jis bus kuklus, bet įdomus. Paruošimui vadovauja inžinieris ir Architektų Sąjungos skirti žmonės.

Pusbernis gavo 6 mėnesius

Teisėjas Walter J. Kowalski pasakyė 17 metų pusberniui Booker T. Judge 6 mėnesius kalėjimo už tai, kad jis praeitą šeštadienį bandęs apvogti prie savo namų stovėjusį Curtis Egger. Vagilios draugas George Dyer turės praleisti 90 dienų už groty. Vogti ir jis ejo, bet neturėjo drašos rankų sveltinai kišenim kišti.

4 1/4% DABAR MOKAME

VISOMS TAUPYMO SĄSKAITOMS
Indėliai apdrausti iki \$10,000.00
Duodame paskolas už namus nuo vienerių iki dešimties metų
lengvais mėnesiniais išmokėjimais.

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASS'N.

4071 ARCHER AVENUE, CHICAGO, ILL.
Lafayette 3-8248

Sekretorius CHARLES ZEKAS

Valandos: Kasdien nuo 9 ryto iki 4:30 po pietų. Ketvirtadieniais
nuo 9 ryto iki 8 val. vakaro. Trečiadieniais uždaryta

4 1/4%

mokame už santaupas, padėtas investavimo sąskaiton.

Už paprastoj sąskaitoj iaikomus pinigūs mokame 4%.

Dabar mūsų turtas jau viršija

\$20,000,000.00

Didžiausioji ir stipriausioji Bridgeporto taupymo įstaiga.

Per 65 metus nuolat mokame aukščiausių dividendus, suderintus su santaupų saugumu.

ALBERT J. AUKERS, Prezidentas

District Savings

AND LOAN ASSOCIATION
3630 SOUTH HALSTED STREET • CHICAGO 8, ILLINOIS • CLiffside 4-0104
"Free Parking directly behind our office"
NEW OFFICE HOURS: MONDAY and TUESDAY 9 A.M. to 4 P.M. / WEDNESDAY CLOSED
THURSDAY 9 A.M. to 8 P.M. / FRIDAY 9 A.M. to 6 P.M. / SATURDAY 9 A.M. to 3 P.M.

3320 SO. HALSTED ST. CHICAGO 8, ILL. YA 7-0677

DĖL SIUNTINIŲ Į LIETUVĄ

Labai dažnai žmonės daro klaidas ir siunčia ne tai, ką reikia siųsti. Prieš sudarydami siuntinį, pasitarkite su mūsų prityrusiais tarnautojais, kurie teisingai patars, ką siųsti ir ko nesiųsti.

LIETUVIŲ KOMPANIJA

WORLD PARCEL SERVICE

3320 SO. HALSTED ST. CHICAGO 8, ILL. YA 7-0677

SKELBKITĖS NAUJIENOSE

1909

1961

Taupyk stipriausioje

CHICAGOS TAUPYMO BENDROVEJE

4 1/4%

Turtas — \$80,000,000.00

Atsargos Fondas

\$7,500,000.00

Dividendas mokamas visoms santaupoms

Justin Mackiewicz, Chairman of the Board
Justin Mackiewicz Jr., President

FREE PARKING

Standard Federal Savings

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

4192 ARCHER AVE., CHICAGO 32

(Archer Ave. at Sacramento)

PHONE: Virginia 3-1141

VALANDOS: Kasdien, įskaitant šešt., nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak. Treč. visiškai neįdaroma.

AMERICAN FURNITURE MART

PAVYZDINIAI BALDAI LENGVAIS IŠMOKĖJIMAIS

Matrasas su spyruoklėm ir spyruoklių dėžė \$39.95
3 dalių suvedamas parlor setas: 2 galiniai staliukai, 2 stalo
lėmpos, cocktail stalias, paveikslas ir kilimėlis. \$229.95
11 dalių miegamojo baldai: komoda, spintos, matrasai, 2 pa-
galvės, 2 Vanity lėmpos, 2 paveikslai tik už \$149.95
Specialus TV setas \$139.95

GERIAUSIOJI KRAUTUVĖ PSIAI RAKANDUS PIRKTI.

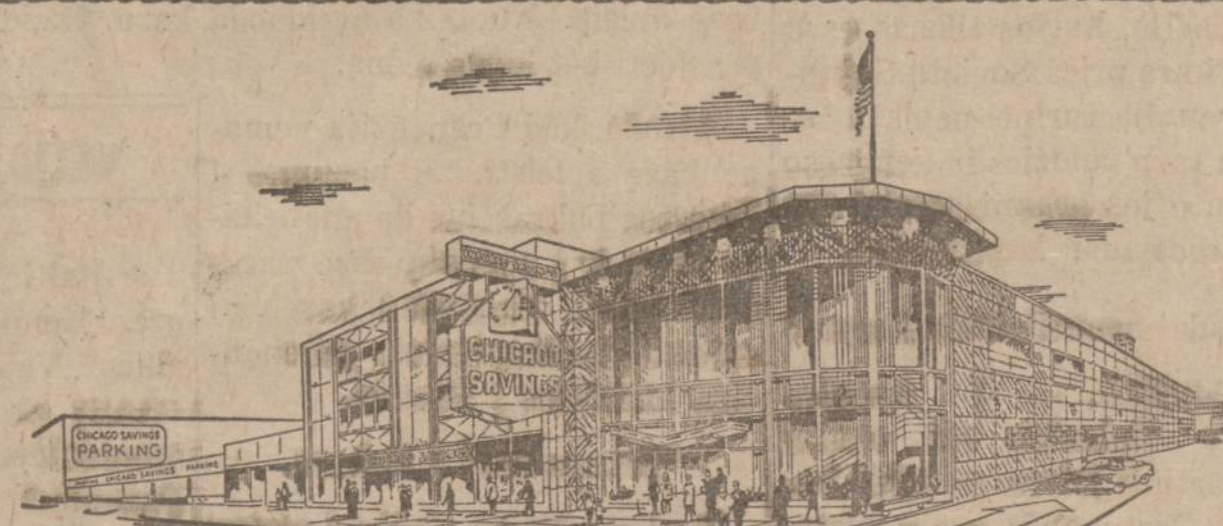
Turime iš Vokietijos importuotų Stereo HI Fi, Fonografų ir įvairių radijo kombinacijų ir kitokių baldų

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS, Sav.

ROOSEVELT FURNITURE CO

2310 W. Roosevelt Road. Tel.: SEeley 3-4711

Atdara pirmad. ir ketvirt. 9-9 val., antr. treč. ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmadieniais uždaryta nuo liepos 1-os iki Labor Day.

VALANDOS:

Pirm. 12 iki 8 po piet
Antr. 9 iki 4 po piet
Treč. uždaryta visą dieną
Ketv. 9 iki 8 po piet
Penkt. 9 iki 8 po piet
Šešt. 9 iki 12:30 po piet

Taupykite ir darykite paskolas Amerikos Lietuvių Sostinėje — Marquette Parko apylinkės centre, 625-45 South Western Ave., kur Chicago Savings Bendrovė teikia prienamiausias sąlygas paskolų aplikams ir apdrausto patarnavimo taupytojams per 37 metus.

CHICAGO SAVINGS yra viena iš įdomiausių ir gražiausių įrengtų Taupymo Bendrovių visoje Chicagoje. Taupytojų patogumui: naujaisi įrenginiai, du dideli kiemai automobiliams (vienan įvažiavimas iš Wdren Ave.) ir daug nemokamų patarnavimų pinigūs taupantiems nariams.

KVIEČIAME.

Chicago Savings & Loan Ass'n

625 So. Western Avenue

Chicago 36, Illinois

GRovehill 6-7575

JON PAKEL, Jr. — President

JOHN PAKEL, Sr. — Chairman

INVEST IN UNIVEST

Current

Dividend Rate

FLNINGAS IR

SUGUS BUDAS

TAUPLYTI

4 1/2%

per annum

Effective April 1, 1960

UNIVERSAL SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

1800 S. HALSTED STREET
CHICAGO 8, ILL.
Phone RAymarket 1-3070

All accounts insured to \$10,000 by an Agency of the United States Government.

Universal Investment Share Account

Nuo San Francisco iki Los Angeles

Antras laiškas iš atostogų

Iš Sacramento važiuoju į San Francisco, viso apie 90 mylių kelio. Sacramento apylinkės tarp Costa ir Nevados susideda iš lygumų. Zemė labai derlinga, viskas čia puikiai auga, tik drėgmės reikia. Taigi čia pasėlius dirbtinai drėkina ir javų derlių nuima net keturis sykius per metus.

Ukiai ir sodai čia stebėtinai dideli ir gražūs. Žiūrint į laukus, o už jų kalnus, reginiai staciai neapsakomi. Keliai geri ir platūs, po dvi ar tris vėžes į vieną pusę, o per vidurį visur nusodinta visokių spalvų žydinčių lavendrų.

Važiuojant artyn San Francisco prasideda kalnai ir plentas raitosi, kraiposi į visas puses, bėgdamas giliais grioviais palei kokį upelį. Toliau besirangyda-

mi pamatėme didesnius slėnius, tikriau, kiek didesnes aikšteles, kuriose jau pristatyta namų, o dar toliau jau ir didelius vandenis pamatėme, o juose — laivus.

Keistai atrodo, kai tokiuose aukštuose kalnuose pamatai gatvės išvedžiotas ir namų pristatyta. Dar kelios minutės, pagaliau, pamatėme ir ilgiausią visame pasaulyje aštuonių mylių garsųjį Oaklando tiltą. Kitas tiltas, Golden Bridge, priklauso prie nedaugelio konstrukcijos stebuklų pasaulyje, — jis yra „pakabintas ore“, tai yra laikosi vien ant milžiniškų dratinių virvių. Jis yra dviejų aukštų.

Nepaprastai įspūdingi tuo tiltu važiuojant vaizdai į miestą, vandenis ir kalnus ir visą plačiausią apylinkę. Vandenyse matosi savotiška sala. Tai visoje Ameri-

koje garsusis valdinis kalėjimas labiausiai „nusipelnusiems“ kriminalistams; būtent Alcazar. To vardo užtenka. Jį visi žino. Čia garsusis Chicagos gengsterių „karalius“ Al Capone buvo uždarytas.

San Francisco miestas kalnuotas ir gražus. Ant tokių aukštų kalnų dar aukštesni dangoraižiai. Kokios stebėtinios transportacijos reikia tokiam kalnuotame mieste! Čia daug įdomių vietų. Prieplaukos didžiulės, bet laivai stovi lyg negyvi. Laivų krovėjams streikuojant, visa prieplauka apmirusi, durys uždarinėtos, aplinkui, kur anksčiau, didžiausio judėjimo būta, dabar nieko nėra. Laivai, kurie iš svetimų kraštų atplaukia, sustoję toli už kelių mylių vandenyse...

Tik mažą dalelę San Francisco pamatė, grįžome vėl į Sacramento, ir po poros dienų išvažiavome į Nevados kalnus, į valstybinį didžiųjų medžių parką. Čia tuos kalnus besikeliant, matosi

tarpkalniuose ir pačiuose kalnuose augantys dideli žali medžiai.

Nors lietaus čia taip pat nėra, bet kalnuose oras kiek vėsesnis, tad nors ir per 4,000 pėdų aukščiau vandens lygmės, augdami medžiai ir didžiuliai išauga ir vešliai žaliuoja. Tai stebėtinai stori ir aukšti medžiai — raudonosios eglės ir pušys. Apie tuos medžius, kas turi supratimo, galėtų daug pasakyti. Mes matome miestus, tiltus, žmogaus protu ir rankomis statytus, bet čia pati gamta — mūsų motina — sutvėrė, išaugino ir daugiau kaip penkis tūkstančius metų išlaikė tuos medžius gyvus ir sveikus, kad ir mūsų akys juos galėtų pamatyti. Žinoma, čia dar ir pats žmogus prisidedo. Vieni, kuriems tik doleris rūpėjo, buvo pradėję tuos medžius — milžinus iškirsti, bet atsirado protingų ir įtakingų gamtos mylėtojų, kurie suspėjo juos apginti ir išsaugoti nuo išnaikinimo.

Iš Sacramento važiuoju į Los Angeles traukiniu. Čia taip pat tik laukai ir dykumos. Skirtumas, kad čia pakeliumi matėme labai daug aliejiaus šulinių.

Stotyje mus pasitiko daugelį Chicagoje žinomi mano pusbrolii ir jo žmona, ponai Vizbarai bei jų draugai ir nusivežė į savo namus. Jie mus nepaprastai širdingai vaišino, tiesiog užleido savo namus mums gyventi.

Pirmiausia telefonu skambina ponai Waitek ir pasikvietė pietų. Rytojaus dieną atvažiuoju pats p. Waitek ir jo žmonas, tai susėdė į dvi mašinas važiuoju lokias 30 mylių. Jų rezidencija yra arti Pacifiko krantų, tarp aukštų kalnų. Tai puikus gyvenimas. Kaip vietos padėjimas, taip pats namas stačiai stebina, — taip gražiai pastatytas ir užlaikomas. Tiesa, jų kiemas nėra didelis, bet labai gražus ir visokiausių medelių bei žydinčių gėlių prisodintas.

Suėjus vidun, ponai Waitek pristatė ponį Nausėdienę. Žiū-

riu, man atrodo kur tai ir kada buvo mano gyvenimo ilgiausioji tai gerai matyta, tik negalėjau para!

(Bus daugiau)

KAIP PAILGINTI GYVENIMĄ

— Tamsta daug ilgiau gyventum, jei mestum girtuokliavęs, pons Kiauruti, — įkalbinėja gydytojas savo pacientą.

— Aš pradėtu tamsta tikėti, daktare, — atsakė Kiaurutis. Praėjusią savaitę aš per 24 valandas neturėjau savyje nė vieno lašelio ir galiu pasakyti, tai

NEISAUKLĖJIMAS!

Poniūtė tarnaitei: — Mina, ar man išvažiuavus niekas nebuvo atvykęs?

— Taip, poniute, atsakė Mina, — buvo kita tokia poniūtė ir norėjo tamstą matyti.

— Kaip ji atrodė, tokia jautna, graži?

— O ne, ji buvo tokia, kaip tamsta.

Pasveikink savo draugus per "Naujienas"

MOVING **PERKRAUSTYMAS** **MOVING**

APDRAUSTAS IS TOLI IR ARTI

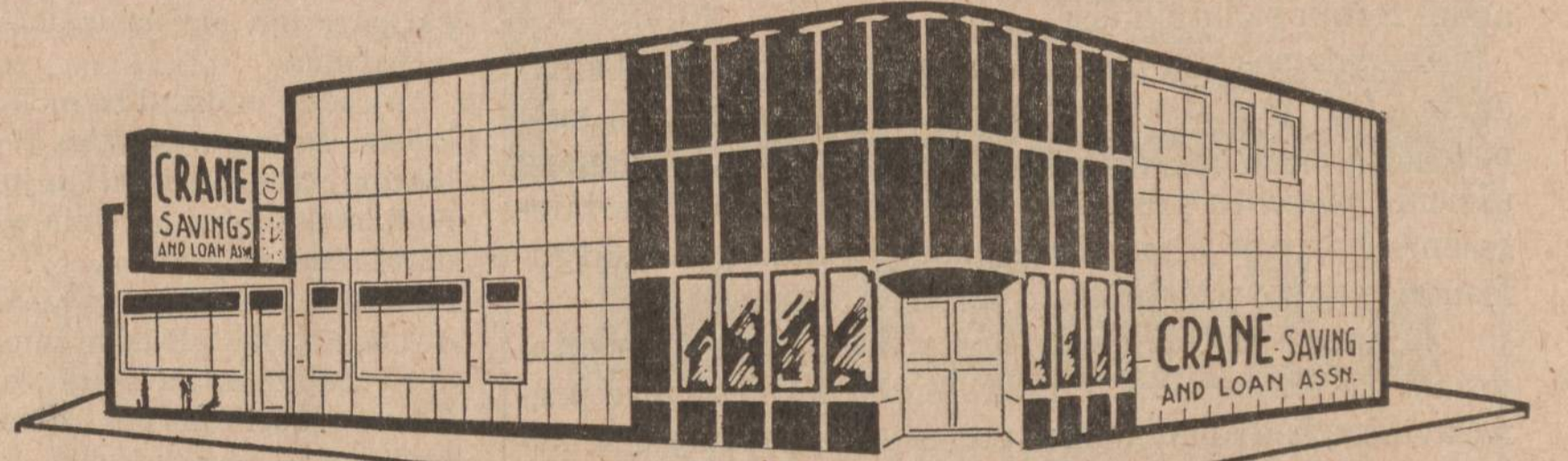
(Nauji daiktai, frankai — Naujaisi krovinių ir krovinių)

(Ilgų metų patirtimas — Sėkmingi ir saugingi pataravimai)

JUOZAS NAUJOKAITIS

2022 W. 69th Chicago 36, Ill. Tel. W. 11300 5-9209

CRANE SAVINGS 35-tą SUKAKTI MINI NAUJAME SAVO NAME

CRANE SAVINGS prezidentas ir direktoriai kviečia Jus ir Jūsų draugus bei kaimynus nuo š. m. liepos 6 iki liepos 29 dienos aplankyti naują mūsų bendrovės namą ir kartu su vadovybe pasidžiaugti visais naujais įstaigos įrengimais

Mums malonu pranešti, kad CRANE SAVINGS auga ir stiprėja. Josios turtas ne tiktai pasiekė, bet jau perviršijo \$5,000,000.00. Prieš 35 metus pradėjom maža taupytojų padėta suma, šiandien išaugom į gyvą ir svarbią įstaigą ne tiktai mūsų apylinkėje, bet ir plačioje Chicagoje. Būtume dėkingi, jeigu šį mėnesį atei-tumėte pas mus į svečius. Mes Jums ne tiktai papasakotume naudingą CRANE SAVINGS bendrovės atliekamą darbą, bet dar ir dovanų duotume.

Kas atidarys pas mus naują taupymo sąskaitą arba pridės prie dabar esamosios, tai gaus iš mūsų naudingų dovanų. Dovanos skiriamos pagal padėtos sumos dydį. Padėjusieji \$1,000 ar daugiau, gaus puikų pasaulinio garso tapytojo 18" x 24" paveikslą reprodukcija.

Duodame morgičius namams įsi-gyti ir taupytojams teikiame didelės naudos šiais pataravimais:

1. Paprastos taupymo sąskaitos
2. Investavimo sąskaitos
3. Patikėjimo sąskaitos
4. Mokesčių sąskaitos
5. Pataravimas taupyti paštu
6. Kalėdų klubo sąskaitos
7. Atostogų klubo sąskaitos
8. Pilnas namų paskolų aprūpi-nimas
9. FHA paskolos namams taisyti
10. Aikštė automobiliams pastatyti

Be to, dar esame pasiryžę išdalyti šias vertingas dova-nas žmonėms, kurie atidarys \$50 sąskaitą arba tokią sumą pridės prie jau turimos. Kaip šias dovanas gauti, patirsite užėję pas mus. Štai dalinamos do-vanos:

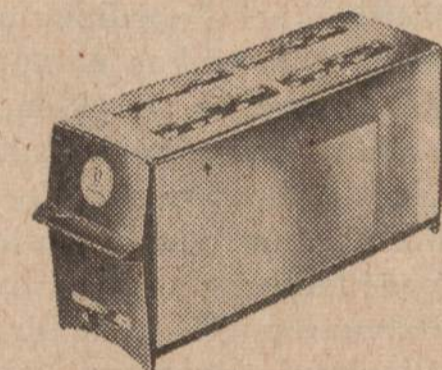

23" Zenith TV su tolimos kontrolės Space Command.

Nešiojama 19" Admiral televizija.

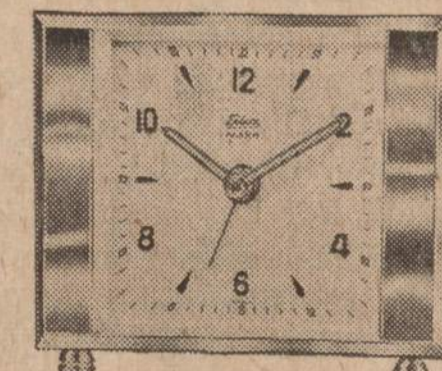
Tinkamai įremuota 20" x 24" Utrillo garsu "Montmartre Sacre Coeur" aliejinės tapybos paveikslas.

Dormer 4 iššokančių riekutių skrudintuvą.

Sunbeam automatiškas alektrinis kavos kostuvas.

Žalvariu apjuosti žvilgančių rodyklių žadintuvai.

Naujas GE prosas su purkše ir garais.

Be to, dar bus duodama Sunbeam maišytuvai ir ne-rūdimamo plieno 8 peilių setai mėšai pliaustyti.

E. R. PIETKIEWICZ Sekretorius

J. KALEDINSKAS direktorius

J. KUZAS direktorius

Dr. C. SVEN direktorius

L. FORTIER sekr. pad.

B. R. PIETKIEWICZ Prezidentas

V. KELPS viceprez.

M. MARTIN izdininkas

W. JAGIELLA direktorius

J. TOMASZEK direktorius

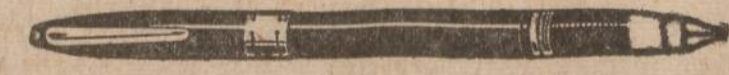

\$750 ar daugiau padėjusieji gaus puikų auginio perlo moterišką rėžėlį arba nerūdijamo plieno mėšai pliaustyti peilius.

\$500 ar daugiau padėjusieji gaus stipraus Bes-mer plieno dėžutę dokumentams saugoti arba vėjuji atsparų moterišką skėtį.

\$250 ar daugiau padėjusieji gaus puikų žibančių rodyklių žadintuvą.

\$200 ar daugiau padėjusieji gaus užrašams tin-kamą T-Parker rutulinę plunksną.

\$100 ar daugiau padėjusieji gaus piniginę asmens dokumentams

\$50 ar daugiau padėjusieji gaus menišką kalen-dorių ir taupymo dėžutę.

\$25 ar daugiau padėjusieji gaus žvilgančių ru-tulinę plunksną.

Kiekvienai taupy-mo sąskaitai teski-riama tik viena dovana.

Kiekvienas suaugęs, aplankęs mūsų įstaigą, gaus naudingą rėžėlį raktams laikyti.

Mokame aukštus dividendus

Pinigus padėjusieji prieš 15, dividendus gaus už visą mėnesį

CRANE SAVINGS

& LOAN ASSOCIATION

47th & ROCKWELL STREET
CHICAGO 32, ILL. LA 3-1083

VALANDOS: Pirm., ketv., penkt. nuo 9 ryto iki 8 vak., antr. nuo 9 iki 5, šešt. nuo 9 iki 1, treč. uždaryta.

J. TOMASZEK direktorius

J. MILLER sekr. pad.

J. KAPLAN kasininkė

R. KULPINS kasininkė

ONA SKEVĖR kasininkė

R. CARLSON kasininkė

M. SUCHOCKI kasininkė

V. OHLER stenografe

L. FORTIER sekr. pad.

Subscription Rates:
In Chicago \$15.00 per year, \$8.00 per six months, \$4.00 per 3 months. In other USA localities and Canada \$13 per year, \$7.00 per six months, \$4.00 per three months.

10 cents per copy, 10 c. on Saturday

Dienraščio kainos:
Chicagoje ir priemiesčiuose
metams \$15.00
pusei metų \$8.00
trims mėnesiams \$4.00
vienam mėnesiui \$1.50

Kitose JAV vietose ir Kanadoje
metams \$13.00
pusei metų \$7.00
trims mėnesiams \$4.00
vienam mėnesiui \$1.25

Užsienioose
metams \$16.00
pusei metų \$8.00
vienam mėnesiui \$1.50

NAUJIENŲ ofisas atdaras kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12-tos.

Nixon stoja už pagelbą užsieniams

Buv. viceprezidentas Richard M. Nixon labai tvirtai pasisakė už ekonominės pagalbos teikimą atsilikusioms šalims. Jisai pilnai remia prezidento Kennedy įteiktą JAV kongresui sumanymą, kad ta pagelba būtų ne vienkartinio pobūdžio, o būtų planuojama eilei metų, nes tik šitokiu būdu galės būti vykdomi platesnio masto pagerinimai atsilikusiųjų šalių ūkiuose.

Užimdamas šią poziciją, buvusias republikonų kandidatas į JAV prezidentus, išėjo viešai prieš daugumą savo partijos vadų ir veikėjų, kurie laiko prezidento Kennedy užsienių pagalbos programą kenksminga Amerikos interesams. Nixonas jiems atsako, kad pagalbos priešų argumentai yra pagrįsti neįmanymu arba demagogija.

Jei mes neduosime pagalbos atsilikusioms šalims, tai jos eis pas komunistus ir tada išsipildys Chruščiovo pranašavimas, kad komunizmas paims viršų pasaulyje be karo. Nes, sako Nixonas, atsilikusiųjų šalių žmonės šiandien daugiau, negu ko kita, trokšta pakilti ekonomiškai; ekonominė pažanga jiems brangesnė, negu laisvė. Todėl kitokios išeities mums nėra, kaip teikti joms pagelbą.

Anksčiau panašiai pasisakė buv. prezidentas Eisenhoweris. Pasikvietęs į savo ūkį Gettysburge republikonų vadus kongrese, jisai ragino juos remti prezidento Kennedy programą. Todėl reikia manyti, kad ji bus priimta.

Ispanijos kontr-revoliucijos sukaktis

Prieš 25 metus prasidėjo armijos generalų sukilimas prieš Ispanijos respubliką, kuri buvo įsteigta be kraujo praliejimo, karaliui Alfonsui pabėgus per užpakalines duris iš savo palociaus Madride.

Militaristams atėjo į pagelbą ne tik visi reakcingieji elementai Ispanijoje, bet ir svertimų šalių fašistai: Vokietijos naciai ir Italijos juodraščiniai. Stipriausią paramą sukilėliams gavo iš Hitlerio, kuris siuntė į Ispaniją savo bombonešius su išlavintais lakūnais. Respublikos gynėjai karinės aviacijos beveik neturėjo, nes armijos lakūnai perimetė į sukilėlių pusę.

O Vakarų demokratijos nedrįso atvirai remti Ispanijos respublikos. JAV prezidentas Franklin D. Roosevelt net neleido teisėtai Ispanijos respublikai už pinigų įsigyti ginklų Amerikoje. Tai juodžiausia dėmė jo administracijos rekorduose.

Po trijų metų kruvino pilietinio karo Ispanijos respublika žlugo. Kontr-revoliucijos vadas gen. Francisco Franco pereitą sekmadienį iškilmingai minėjo savo pergalę.

JONAS AUGUSTAITIS

LIETUVOS KLAUSIMAS VIENIJAMOJ EUROPOJ

Politinio Europos vienijimo bandymai ir nepasisekimai

10.

Zemės ūkio sąlygos EWG — EEC Bendruomenėje.

Zemės ūkio sąlygos, išdėstytos sutarties 38 — 47 paragrafuose. Bendrai tenka priminti, kad pagrindinės sutarties sąlygos — galutinės muitų tarifų ir kontingentų panaikinimas — taikomas ir žemės ūkio gaminiams; tačiau, pereinamajame laikotarpyje žemės ūkiui daroma visa eilė išimčių, kurios, pereinamajam laikotarpiui pasibaigus (12-15 metų), turi nustoti veikti. Pereinamajame laikotarpyje Bendruomenės narių — valstybių žemės ūkis turi prisitaikyti laisvai EWG — EEC valstybių rinkos konkurencijai, pakeičiant atitinkamai žemės ūkio struktūrą (pritaikant apstatytus ir sugrūstus kaimus, pertvarkant trobesius, susisiekimą, didinant technines apdirbimo priemones bei mažinant darbininkų skaičių, keliant produktumą, atfiginant gamybą, keliant žemės ūkio pajamas dėl neįsivengiamo žemės ūkio gaminių atpigimo. Be to, neproduktingi ūkiai aukštumose bei slautuose turi užleisti vietą pramonei, amatams bei miškų ūkiui.

APŽVALGA

STREIKAI SENIAU IR DABAR

“Laisvė” rašo, kad Lietuvos Valstybinio istorijos-revoliucijos muziejaus vedėja J. Neveraskaitė surado, jog pirmas darbininkų streikas Lietuvoje įvyko 1861 metais, kai buvo tiesiamas per Lietuvą geležinkelis tarp Peterburgo ir Varšuvos. Būtent:

“Geležinkelio statybos darbai vyko prie Dūksto. Liepos mėnesio pradžioje statybos darbų kontora kai kuriems darbininkams sumažino atlyginimą. Darbininkų tarpe kilo didelis pasipiktinimas. Solidarizuodamiesi su nusikraustaisiais, 45 akmen-skaldžiai atsakė eiti į darbą. Sustreikavusieji iš savo samdytojų pareikalavo taip pat pagerinti maistą ir darbo sąlygas.

“Streikui malšinti buvo iškviesti Zarasų apskrities atsakingi pareigūnai, tačiau jų įkalbinėjimai bei grasinimai darbininkų nepaveikė. Jie ryžtingai atsakė pradėti dirbti. Atvykęs į Dūkstą žandarų kapitonas telegrafavo Kauno gubernatoriui apie būtinumą imtis skubių ir ryžtingų priemonių, nes streikas esąs labai blogas, kitus darbininkus užkrečiantis pavyzdys.

“Streikas tęsėsi. Iš ankstyvesniųjų darbininkų tarpo buvo išrinkti keturi atstovai, kurie su skundais ir reikalavimais nuvyko į Vilnių pas generalgubernatorių, tikėdamiesi rasti teisybę. Čia jų laukė skaudus nusivylimas — liepos mėnesio pabaigoj juos suėmė ir įgrūdė į kalėjimą.” Streikas buvo sulaužytas.

Tai įvyko lygiai prieš 100 metų, kai Lietuvą valdė despotiška caro valdžia. Iš tosios valdžios negalima buvo nieko geresnio ir tikėtis.

Be kaip darbininkų streikų atžvilgiu elgiasi dabartiniai Lietuvos valdytojai? Lietuva šiandien vėl yra Rusijos valdžioje, kuri vadina save “darbininkiška” ar net “socialistiška”.

Sovietų Rusijoje ir okupuotoje Lietuvoje

Streikai Sovietų Rusijoje yra griežčiausiai draudžiami. Streikuojantieji aštriai baudžiami ir dar aštriau baudžiami strei-

ko “kurstytojai” bei vadai. Juos baudžia ne tik ilgų metų kalėjimu, bet neretai ir mirtin.

Stalino laikais buvo nustatyta mirties bausmė už streikavimą valstybinio įstatymu. Vėliau šita žiauri bausmė buvo formaliai panaikinta. Bet prieš keletą savaičių Maskvos spauda paskelbė, kad bausmės už “neramumą” kėlimą dirbtuvėse ir ypač už kurstymą streikuoti tapo padidintos; streiko vadai dabar gali būti baudžiami sunkių darbų kalėjimu iki 25 metų ir, gal būt, net sušaudymu.

Kad streikus Sovietų Rusijoje ir jos satelituose malšina žandarai (valstybės saugumo policija) ir kariuomenė, tai seniai visiems žinoma.

Žino tai, be abejonės, ir “Laisvė”, bet ji laiko Sovietų Rusijos valdžią “geriausią” ir “pavyzdžiausią” pasaulyje. Ji labai geria ir Lietuvos “tarybų valdžią”, kuri elgiasi su darbininkais taip, kaip jai liepia Maskva.

Argi “Laisvė” nemato, kad dabartiniai Rusijos ir Lietuvos valdovai yra piktesni darbininkų klasės slopintojai, negu kad buvo Rusijos caras ir jo gubernatoriai? Argi ji nemato, kad darbininkų padėties atžvilgiu Sovietų Rusija nėra padariusi jokios pažangos palyginant su caro despotizmu, koks jįsai buvo prieš 100 metų?

“Laisvė” turėtų suprasti ir tai, kad ji apgaudinėja save ir savo skaitytojus, skelbdama, jog kolektyvizmas pašalina darbo žmonių išnaudojimą.

Juk geležinkeliai carinėje Rusijoje priklausė ne privatiems savininkams, o valstybei. Bet tas kolektyvis geležinkelių savininkas darbininkus skatindė ir išnaudojė! Ir darbininkai negalėjo nuo jo atsigtinti, nes valstybė yra turkės galingsnė, negu atskiras kapitalistas arba kapitalistų kompanija.

VEL SKANDALINA

Nors “Dirva” nuolatos boikotuoja Amerikos Lietuviai Tarybą, bet ir jai buvo pasiūlyta ALT suvažiavimo nutarimai bei rezoliucijos, kad ji, jei ir nedės jų (kaip paprastai), tai bent turės autentiškus dokumentus, kuriuos galės panaudoti, kaip jai geriau patiks. Savo reporterio ji ALT suvažiavime neturėjo.

Už šią ALT sekretoriaus pa-

Prezidentas Kennedy (kairėje) atsisveikina su pulk. Ernest J. White, išskrisdamas iš Hyannis Port (Mass.) vasarvietės į Washingtoną.

Reikia kelti balsą dėl didelių mokesčių

Birželio pabaigoje Illinois įstatymams leisti įstaiga baigė savo sesiją. Įstatymų leidėjai pasedžiauja 6 mėnesius dviejų metų laikotarpyje. Kitai sesijai jie surinks tikėtai už dviejų metų.

Legislacijoje buvo paruošta daugiau negu 1,200 bilių arba vadinamų rezoliucijų. Svarbiausieji klausimai buvo, kaip sukelti pinigų valstybės įstaigoms užlaikyti. Naujai išrinktas gubernatorių reikalavo patvirtinti tris bilijonus dolerių persokantį valstybės biudžetą.

Per šešis mėnesius įstatymų leidėjai senatė ir atstovų rūmose ruošėsi padidinti mokesčius už maisto produktus, bet respublikonai tuo tarpu šiuos projektus sustabdė. Bet pakelti valstybės mokesčiai gazolinui ir ci-

garėtams. Pakelti ir valstybiniai pirkimo mokesčiai (sales tax).

Valstybės piliečiams reikėtų susirūpinti šiuo klausimu. Jiems vertėtų susiorganizuoti, kad galėtų pareikšti protestą prieš labai didelius mokesčius. Aš asmeniškai sutikčiau vykti į didesnių organizacijų susirinkimus ir ten aiškinti, kas daryti, kad protesto balsas prieš didelius mokesčius būtų išklaustas. Teisingi mokesčiai yra reikalingi, valstybė be jų negali apsieiti, bet kada žmonės apkraunami perdėliais mokesčiais, tai kyla nepasitenkinimas, pradeda sklįsti kalbos prieš rinktus valstybės atstovus. Šie reiškiniai silpnina demokratiją.

Anglų kalba leidžiami Amerikos dienraščiai beveik kasdien spausdina laiškus, kuriuose juokiamasi iš įstatymų leidėjų pažadų. Kartais tie pajaukimai būna labai aštrūs, net pažeminantieji. Kituose laikraščiuose randame kritikos, kuri tvirtina, kad įstatymų leidėjai neatlieka savo pareigų, jie tinkamai neatstovauja piliečių.

Springfieldan suvažiavę mūs atstovai pradžioje labai ilgai ginčijosi, o paskutinėm trim dienom priėmė 500 įstatymų be jokiu ginčų, paskubomis. Daugeis balsavo už įstatymų projektus, visai nesusipažinę su jų turiniu.

JAV konstitucija reikalauja, kad kas dešimt metų būtų praveistas gyventojų surašymas. Pasibaigus surašymui, reikalaujama pakeisti renkamuju atstovų distriktus, jeigu gyventojų skaičius pasikeitė. 1960 m. praveistas surašymas rodo, kad Illinois gyventojų skaičius sumažė-

jo, ir kad iš Chicagos miesto 8% gyventojų išsikėlė į priemiesčius.

Iki šio meto Illinois valstija buvo suskirstyta į 25 kongreso rinkimų distriktus, nes tiek atstovų rinkdavo į JAV kongresą. Ateityje ji galės rinkti tik 24 atstovus, todėl ir distriktų skaičius turės būti mažesnis. Višiemis buvo aišku, kad Illinois distriktų skaičius turi būti mažesnis, bet nei viena partija nenorėjo jų mažinti. Dėl šio mažinimo kilo karščiausi ginčai, sakytos ilgiausios kalbos ir sugaišta daug laiko. Demokratai norėjo, kad distriktai būtų pakeisti pietinėje valstybės dalyje, o respublikonai reikalavo, kad būtų sumažintas distriktų skaičius Chicagoje. Ilgai ginčytasi, bet klausimas neišspręstas. Rinkiminiai distriktai nepakeisti. Jeigu gubernatorių nešauks specialios sesijos ir neįtikins įstatymo leidejus daryti kokį kompromisą, tai tada pasikeis visas rinkiminis planas. Tada rinksime atstovus ne distriktais, bet visoje Illinois valstybėje. Iš Illinois bus renkami 24 atstovai, bet kiekvienas jų balsas galės rinkti visoje valstybėje.

Lietuviams reikia būti pasirošusiems 1962 m. rinkimams. Jeigu kandidatai galėtų rinkti balsus visoje valstybėje, tai būtų auksinė proga išrinkti vieną arba du lietuvius į JAV kongresą. Demokratai ir respublikonai statys po 24 kandidatus į kongreso atstovus ir vieną į senatorius. Lietuviai turėtų būti demokratų ir respublikonų sąrašuose. Tokiame dideliame balsuotojų skaičiuje lietuviai turėtų būti išrinkti. Dabar jai metas susirūpinti šiuo reikalu, nes kiekvienam kandidatui teks surinkti nuo 5,000 iki 10,000 parrašų. Klausimas svarbus. Reikia iš anksto planuoti ir tinkamai pasiruošti. Jeigu pasiruošime, tai galime daug laimėti.

Adv. Charles P. Kal

Vilniaus Kapsuko vardo universitetas 12-ka aukštųjų mokyklų, mokslo tyrimo institutų, haudies ūkio darbuotojų pripažino mokslo kandidato laipsnį. Be kitų, istorijos mokslo kandidato laipsnis suteiktas partijos istorijos instituto (prie Lkpk) direktoriui docentui Šarmaičiui už jo spaudoje paskelbtus mokslinius darbus. (Reikia manyti, buvo įvertinti ir šarmaičio propagandiniai straipsniai “Komuniste” ir kitur, kur jis pyktį lieja prieš pasitraukusius lietuvius veikėjus.). (E)

DRAGUGAS IR BIČIULIS

“NAUJIENOS” KIEKVIENO DARBO ŽMOGAUS

